

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**  
**ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ**  
**(ΟΜΑΔΑ Β')**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

**Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΜΙΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ**

- (1) Και πρώτα απ' όλα, τι θα πει παράδοση; Είν' τα παιδιά, είναι οι πρόγονοι, είναι συνήθεια, για υποχρέωση; Είναι κάτι που μας παρέχει ασφάλεια, ταυτότητα και **σιγουριά**, ή εμπόδια, αναστολές και **αποθάρρυνση** για μια προς τ' άστρα εκτόξευσή μας; Πως είμαστε τοποθετημένοι απέναντί της, είναι Κυρία, παρθένα ή γριά; Και πως μας φανερώνεται εντός μας; Ιδιαίτερα τούτο τον χρόνο που την γιορτάζουμε κι επίσημα, μας ήρθε ο πειρασμός να θέσουμε το ερώτημα: Τι πάει να πει παράδοση;
- (2) Στις μέρες μας πολύ γιορτάζονται τα "παραδοσιακά" και **προστατεύονται** όχι μόνο απ' τις αρχές, αλλά κι από τους συλλόγους, κι από τα γυμναστήρια, κι από τα κόμματα και τις πολιτικές παρατάξεις. Θα' χετε ακούσει πως όλοι σκίζονται να μη χαθεί το πρόσωπό μας, τα ιδιαίτερα **χαρακτηριστικά** μας, και δίχως να' χουμε δραχμή αποφασίζουμε τη διατήρηση κάθε σπιτιού και κάθε χώρου, μες στον οποίο κάποιος πρόγονος έζησε, σκέφτηκε ή τέλος πάντων έφτιαξε κάτι. Χώρια που υπάρχουν εκπομπές στην τηλεόραση, όπου καλοδιατηρημένες Κυρίες με οδοντιατρική άρθρωση και συνεχώς δακρύζοντα μάτια, προσπαθούν να μας πείσουν πως κάθε πρόγονος, όλοι οι πρόγονοι, αρκεί να μην είναι κάποιος ζωντανός, υπήρξαν όλοι τους υπέροχοι, **γενναίοι** και εθνικοί. Και δεν χωράνε αυτά **αμφισβήτηση** και κριτική. Αποτελούν παράδοση εθνική.
- (3) Και όλ' αυτά μας συντηρούν τα τελευταία δέκα χρόνια, σ' ένα εκτυφλωτικό πανόραμα με μολυσμένο αγέρα, μες στον οποίο κινούμεθα όλοι μας, ανώνυμοι κι επώνυμοι, για να συνθέσουμε τελικά μια καινούρια και συγχρονισμένη εθνική φυσιογνωμία, κατάλληλη για αφίσες και για αναγνωστικά σχολείων κατωτάτης εκπαιδεύσεως. Έτσι, λέμε, θα μπούμε στην αιωνία Ευρώπη. Ενώ άλλοι φωνάζουν πως έτσι θα εξαφανιστούμε μες στην μεγάλη Ευρώπη. Σημασία έχει πως είτε χαθούμε, είτε χωθούμε, θα' μαστε μέσα στην Ευρώπη. Κι όσο για την φυσιογνωμία, ας αρκεστούμε στην απλή Μεσογειακή. Η ημιμαθής προσήλωση των νέων μας στα "παραδοσιακά" και η χρήση των στοιχείων τους **ανεξέλεγκτα**, μαζί με τις "φιλότιμες προσπάθειες" των "ειδικών καλλιτεχνών του σήμερα" να συνυπάρξει ο Μάρκος Μπότσαρης με τον Γκεβάρα, περιέχουν, αν όχι κίνδυνο, τουλάχιστο κάτι σαν γελοιοποίηση και μια καχυποψία για την εύκολη παρουσία της παράδοσης στα πόδια μας. Συγχρόνως δε, αποτελεί κι αναστολή για κάθε σοβαρότερη προσπάθειά μας να βγούμε απ' τ' αδιέξοδο των καιρών, σαν σύνολο, σαν έθνος και σαν άτομα.
- (4) Γιατί, να πούμε την αλήθεια, η αφελής υπενθύμιση της εκ παραδόσεως αρετής μας και της παραδοσιακής γραφικής ιδιοτυπίας μας, αν δεν προκαλεί θυμηδία, τουλάχιστον **ενισχύει** τον τουρισμό, είναι εμπορεύσιμη, που λένε, και στοχεύει στο να ενισχύσει το εθνικό μας φρόνημα. Άλλο, αν με το εμπόριο του γραφικού εκμαυλίζεται η εθνική μας ευαισθησία και με την **συνεχή** πλύση εγκεφάλου περί του εθνικού, διαβρώνεται η ψυχικότητά μας και η πνευματική αντοχή μας.
- (5) Έτσι σήμερα ζούμε την τόσο συγκεχυμένη σχέση μας με την παράδοση. Όλα τα θεωρούμε απαραίτητα, για να μπορέσουμε στο μέλλον να συμπληρώσουμε

πιστοποιητικά καταγωγής. Κι ακούγεται παντού το κάπως φαρισαϊκό μας αίτημα. Η Ταυτότητα. Να μην χάσουμε την εθνική μας ταυτότητα. Αλλά κανείς δεν επιχειρεί να διευκρινίσει ποια στοιχεία ακριβώς συνθέτουν την ταυτότητά μας, για να φροντίσουμε να τα μαζέψουμε και να την προφυλάξουμε.

(6)Κείνο που νιώθω σίγουρα μέσα μου είναι μια φυσική απέχθεια σ' ό,τι χρειάζεται παράσταση, σε ό,τι γραφικό. Δεν με ενδιαφέρουν οι συνήθειες του πατέρα μου και των λοιπών συγγενών, παρά μόνο στο ποσοστό που συντηρούνται μέσα μου και μ' εξυπηρετούν στο σήμερα. Κι αν αυτό που περιέχω είναι μια ένδειξη ελληνικής παράδοσης, τότε καλώς να υπάρξει. Γιατί δεν μ' αρέσει να παριστάνω τον πολύ Έλληνα. Θέλω να είμαι όσο είμαι. Καιρός είναι η έννοια Έλληνας να δώσει τη θέση της στην έννοια άνθρωπος. Και τότες πιστεύω πως θα συνδεθούμε με μια πιο **βαθιά** παράδοση που, κατά σύμπτωση, είναι κι αυτή γνησίως ελληνική.

(Μάνος Χατζιδάκις, Ο καθρέφτης και το μαχαίρι, εκδόσεις Ίκαρος, 1988)

### ΘΕΜΑΤΑ

A. Να συντάξετε περίληψη του κειμένου σε 80 -100 λέξεις.(25 μονάδες)

B.1. Να αναλύσετε το νόημα του αποσπάσματος «Καιρός είναι η έννοια Έλληνας να δώσει τη θέση της στην έννοια άνθρωπος. Και τότες πιστεύω πως θα συνδεθούμε με μια πιο βαθιά παράδοση που, κατά σύμπτωση, είναι κι αυτή γνησίως ελληνική» σε μία παράγραφο 60-80 λέξεων: (10 μονάδες)

2.Να εντοπίσετε τον/τους τρόπο/τρόπους και το/τα μέσο/μέσα πειθούς της δεύτερης παραγράφου. (5 μονάδες)

3. Να εντοπίσετε τον/τους τρόπο/τρόπους ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου. (5 μονάδες)

4. α) Να αιτιολογήσετε την χρήση του α' προσώπου στην τελευταία παράγραφο του κειμένου. (3 μονάδες)

β) Να εντοπίσετε δύο λέξεις ή φράσεις στις οποίες η γλώσσα χρησιμοποιείται συνυποδηλωτικά. (2 μονάδες)

5.α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο των λέξεων: **σιγουριά, προστατεύονται, χαρακτηριστικά, γενναίοι, αμφισβήτηση** (5 μονάδες)

β) Αντώνυμα των λέξεων: **αποθάρρυνση ,ανεξέλεγκτα ,ενισχύει, συνεχή, βαθιά** (5 μονάδες)

Γ. Σε ένα άρθρο 500- 600 λέξεων, σχολιάστε τις απόψεις σχετικά με την αναγκαιότητα διαφύλαξης της παράδοσης και σχετικά με την αναγκαιότητα απόρριψης της παράδοσης. (40 μονάδες)

**ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ**  
**ΓΑΒΡΙΛΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ**